

ZE ZKUŠENOSTI SLOVENSKO-AMERICKÉHO KNĚZE NA BOJIŠTI.

Loňi v létě odjel milwaneký slovenský farář rev. Pavel Šiška, známý národní pracovník, účetník "Slovenské Lígy" a jeden z nejliberálnějších slov. kněží, do staré vlasti, po letech navštívit svoje rodiště, Hlohovec v Nitranské stoličce. To bylo před vypuknutím rakousko-srbské války. Když válka vypukla, byl sebrán a musel nastoupit vojenskou povinnost jako kaplan. Jakmile se o tom dověděl američtí Slovinci, hned podnikli kroky u americké vlády na jeho osvobození z rakousko-uherské armády. Však marně. Vláda rakouská nechtěla žádného amerického občanství, byl-li jedinou dotčený zanesen v úředních dokumentech jako vojně příslušný. Jenom před 18. rokem vystěhovaný do Ameriky příslušník rakousko-uherský má právo náležet na osvobození ze služby vojenské. Rev. Šiška teprve na nálehu zakročený vojenského biskupa Bielka, byl hrozně služby vojenské zbaven. V těchto dnech stanul rev. Šiška zase na půdě Spojených Států po několika měsících strašných zkušeností, na které bude snad po smrti vzpomínati jako na prožitý těžký sen.

Zkušenosti jeho jsou velezajímavé a my se pokusíme některé z nich zde vyředit, tak jak je vyprávěl svým přátelům.

Nejprve byl P. Šiška poslán s 41. pěším plukem do Dombóváru nedaleko hranic srbských. Tam však dlouho nepobyl, musel se vrátit do Vespřímu, odkud poslán byl k severní armádě proti Rusům. Prožil strašný boj u Lubliny, kde bylo bylo více než 20,000 Rakusanů zabito a 80,000 jich zraněno. Kolik tisíc jich bylo zajato, těžko říci. Byla to jedna z největších porážek Rakusanů. Život pro vojáky je při tom strašný; rev. Šiška sám spal často v ohlvech, na půdách v seče, v seně, to však bylo ještě dost pohodlné, horší bylo spát v širém poli pod plátenými stany, nebo i ještě častěji bez nich. Hladu se natrpněl dost a dost a často byli buď několik dní o hladu nebo se živil mrkví, cibulí a mnohdy byl rád, že okousal zelený kofal.

Nemalým utrpením pro vojáky jsou haličské vši, kterých jsou vojáci plni. Každý voják musí býti v nemocnicích ostříhán, aby se zbavil vší, jejichž má plnou hlavu, vousy, pod paží a vůbec po celém těle, a které při odpočinku jsou strašlivou trýzní každého. A nejen prostí vojáci, ale i důstojníci jsou jich plni. Vojáci vědí, že dvě největší bitvy byly u Lubliny a Ivanogorodu a že Rakusané byli všude strašně bití.

Od Lubliny byl rev. Šiška poslán do Pešti, která již v té době byla ranějně přeplněna a to z obou bojišť, severní a jižní. Mužské života schopné mužstvo je v celé rše hnáno na jatky. Říše je plna mrzáků. Pokud on ví na 60 vojenských kaplanů bylo v bojích zabito. Z toho lze posouditi, jak strašlivě jsou srážky, při kterých se nikdo surti nebo zmrazení nijak vyhnouti nemůže.

Má spolehlivé zprávy od svých přátel, že pluk 4,000 českých vojínů odešel bojovat proti Srbům, byl odzbrojen, dovezen do Prešpurku, kde na nádvoří tamních kasáren za noci byl každý desátý muž zastřelen a než nadešlo jitro také pochován. Obyvatelstvu, které strélbou bylo poplašeno, se řeklo, že rekruti jsou evičeni nakvap ve zbraní. Pak je takto strašlivě prozradili rozstřelili do různých pluků a poslali proti Rusům. O jiných desítmátech českých pluků kolovaly pověsti, ale podrobnosti se nemohl dovědět. (1) Rusech vystovuje se s největší pochvalou. Je jich ohromná, nevyčerpatelná síla a bojují opravdu lidsky, i při své muštvu i nepříteli, kulky (rev. Šiška si jednu přinesl na památku) nepůsobí bolesti, ani nedělí kroti. Ale rozhodně ví, že německé a rakouské vojáky učiva, kulek tak zvaných dum-dum, které mají sploštlou špičku, trháji lidské maso a lánou kosti všude, kde na ně narazí. — Kamkoliv přijdu Rusové, vítá je obyvatelstvo jako osvoboditele. Je to kuriozita snad v Rakousko-Uhersku jen možná. Obyvatelstvo chová se k svému vojáku pohospodářsky, nuceně a přeje jim porážku, a nemůže se dočkat, až tam vrátí vojáky "nepřátelské". Rusové, se kterými jediná přátelství a bratrství. Také na svých

místech se o tom dobře ví a zadá to podnět k pesimistickým nadějím. Proti takovému nepříteli, k němuž tisíce Rakusanů při každé příležitosti přebíhá, které obyvatelstvo s otevřenou náručí vítá, je každý boj nemožný. Jeden přítel — také kaplan vojenský — mi vypravoval, že při některých srážkách padlo slovenských vojínů více ranami rakouskými než ruskými. Maďari a Němci, zvláště Tyroláci, při každé domnělé známce pasivnosti pobíjeli slovenské vojáky hromadně, mnohdy celé setniny. A to dovedli pryč daleko lépe, nežli bojovat proti Rusům. Mnohdy zuřivost těchto neznama mezi a rvačky ve vojenských tábořech — mezi slovenskými na jedné a německými nebo maďarskými vojáky na druhé straně — byly a jsou na denním pořádku. Nešťastní slovanští — zvláště čeští — vojini hrozně odnášejí neúspěchy armády, jež jen jejich pasivností přičítají na vrub.

To co platí o slovenských prostých vojnech, to se týká též českých důstojníků. Proto také českým důstojníkům se nevěří a žádné důležitější věci se jim nesvěřují. Vyšší důstojníci čeští vůbec v poli nejsou, jsou doma, sedí ve vojenských kancelářích, nebo se dávají na odpočinek. Rakouský generální štáb sice tužil necht slovenských vojáky k válce proti Srbům a Rusům, ale že podají důkaz svého slovenského citění tak mohutným, solidárním a pro armádu katastrofálním způsobem, to netušil snad v celé říši nikdo. Také na Slovensku očekává se ruské vojsko s touhou. Když přišli Rusové do slovenských dědin v Zemplínské stoličce, důstojníci se důvěrně ptali, kdo je jejich nepřítel a lidé slovenští odpovídali, že maďarští židé-krémáři anebo kupci. Rusové nikomu neublíží, ale když se Slovinci vypravují s těmito pijavicemi, přimhouří obě oči. Proto také se připisují násilnosti na židech Rusům, ale pravda to není. Rev. Šiška zpovídal mnoho umírajících Rusů, s kterými se dosti dobře smluvil.

Ruské šrapnely jsou svým účinkem strašlivé. Když padne takový šrapnel před Rakusanými, zasype hlínou celý oddíl. Rev. Šiška byl také návštěvou u arcibiskupa Černocho, známého slovenského odřezance. Dva švakři rev. Šišky už v bojích padli, dva bratři byli raněni, ale vrátili se na frontu.

NEVALNÝ ÚSPĚCH KONGRESU V PARIŽI.

(Původní dopis Korrespondentní kanceláře Svazu Česko-amerických Žurnalistů.)

Paříž, 5. února. — Konference zahájena byla s nejlepšími nadějemi ve zdar kongresu. Sedli jsme se v Palais Royal k přátelské večeři. Delegáti ze Švýcarska, Ameriky, Itálie a z jiných zemí ještě nebyli přítomni. Bylo třeba vyříditi jim dříve původní listiny, aby mohli překročit hranice. Přítomni byli profesor Denis za Ameriku, za Londýn Šykora, Kopecký, Stanislav, za Moskvu Horský, za Paříž Čerka, Javárek, Mašín, Chaloupek, Červenka, Juekl, Syrový, Klepal, Veselý a Čapek. Javárek jako předseda promluvil uvítací řeč. Pak mluvil Horský a Čapek. Paní Horská promluvila v zájmu své rodné země Slovácka. Horský přimlouval se za Česko-slovenskou vzájemnost. Prof. Denis dokazoval potom, že v případě neodvislosti českých zemí má být zahrnuto území nejen až po Dunaj, nýbrž Vídeň sama. Následující den zahájil schůzi předseda Javárek. Dostavili se delegáti ze Švýcarska a z Bordeaux. Starosta Národní Rady Obcí Česko-slovenských byly schváleny. Ve schůzi dále však nedošlo k vlastní práci, k volbě definitivního výboru podle stanov schválených. Schůze byla neplodná vinou dvou delegátů anglických. Bylo vyvěstěno jen, že z Němců a Rakusanů náhle přetvařování jsou přátelé Francie, vydávají se za Poláky, Čechy, Rusy nebo Angličany. Češi a Poláci jsou udiveni, že náhle jsou Poláci se sčvernosobí a podobně i počet Čechů. Němci, nesnazijí slova polského, byli označeni jako Poláci, používají pryč se některé narodili v době, které náleželo v 16. století Polsku. Francie však strátla důvěru a připravuje se učinit opatření, aby si zajistila jen pravé a spolehlivé přátele a viděla v nich sílu a lásku k svému národu.

ČESKÁ A NĚMECKÁ KULTURA.

Paní Laudová Horicová vypravovala v Nár. Listech: Byla jsem v zemské nemocnici v Brně a chodila od lůžka k lůžku, tak jak tu leželi, Češi, Poláci, Němci, Rusové, Uhři, Italové atd. a hleděla knihami, novinami, cigaretami neb pohlednicemi raněným chvílkou zpříjemnit, tak jak jest to povinností nás žen, nehledě na národnost. A tu mi vyprávěl raněný Čech o jedné dámě, která navštívila v minulých dnech nemocnici, aby rozdávala květiny. Dala jednu též raněnému Rusovi, ale když dle jeho poděkování seznala, že je to Rus, opět mu ji vytrhla. Měl pryč plně oči slzí. Toto jednání odsuzovali skoro všichni raněni, i ošetřovatelky. Lékař, jež se o tom později dověděl, řekl, že by byl onu dámu požádal, aby odešla a zbytečně pacienty nerozčilovala. — Tolik řecky noviny, jež v Rakousku nesmí říci celou pravdu. A paní Laudová Horicová osobně přiznala, že ta dáma byla Němka. A kdo ji tak vyechoval? Německá kultura.

Kolem Přerova a Prostějova v hanáckých dědinách dostali raněni ať byli dšas ví z kterého konce světa, ve vlacích jíst a pít, co dohází lidé přinesli. V Prostějově jedna paninámá přinesla velký koš koláčů a podávala je raněným do vagonu. Jeden ze staničních úředníků, Němec, povídá jí lámanou češtinou: "Tam do toho okna nedáváte, tam sou sami nepřáteli." Ale milá matička podávala se resolutně na nezvaného "nepřátele" její svobody jednání a pak spustila: "Ve, poslechte, stěďte se! Co pak to nesó lidi? To je moje, a móžu to dat' kemu chco." — Pozdvihla koš až k oknu vagonu, raněným Rusy obsazenému a vzorně ještě pohlednuší na svého "nepříteli," zavolala: "Chlapci, a just si vemte!"

RAKOUSKO VYPOVÍDÁ AMERICKÉ PŘÍSLUŠNÍKY.

Pan Josef Vaníš z Clevelandu, americký občan, přijel v sobotu lodí Nieu Amsterdam a předložil našemu zpravodaji doklad, jak byl rakouským úřadem donucen opustit do tří dnů území Cislajtanie, aniž by byl podstatněm nějakého důvodu k jeho vypovězení. Onen doklad, doslovně opaný, zní:

C. k. okresní hejtmanství v Pardubicích. Číslo 1051

Panu Josefu Vanišovi, americkému příslušníku, Koudelec, č. 8 u Holie: V základě normálního výnosu e. k. místodržitelství pro král. české ze dne 19. října 1885 č. 79,573, vypravidiám Vás z území všech na říšské radě zastoupených zemí a poukazuji Vás ve třech dnech území jmenovaná opustiti.

C. k. okresní hejtman: Nápravnik.

Pana Vaníše taková náhle deportace samozřejmě velice doptala, neboť dostav zmlněný výnos v sobotu o 11. hod. dopoledne na hejtmanství v Pardubicích, musil nepředněs jeti do Prahy na konsulat a zaříditi si nejnuznější věci a opatření, neboť v Rakousku za nepochal moderně zaričený hostinec s hospodářstvím v ceně 70,000 korun a asi 35 akrů poli. V neděli už z domova odjížděl. V Rakousku pobyl ted i rok a 3 měsíce, v Americe, jsa dnes 28 let, byl od 14 let.

Důvodu, proč byl vypovězen, neudal mu nikdo. Pouze americký konsal řekl mu, že Rakousko užívá tohoto zákona proti obtížným cizincům, a že kdyby nařizení okamžitě neuposlechl, měla by rakouská vláda právo ho ihned zatknout. Jednání to dělá dojem, jakoby rakouská vláda vypovídala zbytečně jedlky, nebo podcezovala p. Vaníše z vyzvědačství.

Z jiné strany se dovidáme, že podobně bylo vypovězeno více Američanů a že několik amerických občanů, mezi nimi p. Halaba, obchodník z Chicaga, jsou uvězněni. Těž pryč dal vojákům padesátku, aby nestříleli na Srby, což se příčí rakouským zákonům. "N. Y. Listy."

PŘISTĚHOVALCI.

Patnáct tisíc obyvatelů Soustátí ztratilo v prosinci.

V měsíci prosinci r. 1914 přibýlo do Spojených Států 20,944 přistěhovalců a 6,514 dočasných hostů, celkem 27,458 osob. Odešlo však 23,821 emigrantů na dobro a 18,704 cizinců dočasně, celkem 42,525. Za měsíce prosince tedy Spojené Státy ztratily 15,067 cizorodých obyvatelů.

Tento úbytek obyvatelstva má dvě příčiny. První z nich jest válka. Ta jest příčinou, že sem přichází velice málo přistěhovalců z Ruska i Rakousko-Uherska, odkud jich sem jindy přicházely tisíce. Druhá příčina, proč cizinců zde ubývá, jest nedostatek práce. Ten působí, že tisíce Italů přehá ze Spojených Států. Jsou to po většině nádenníci, kteří nejdříve pociťují následky hospodářské krise.

V prosinci 1913 přišlo sem 95,387 přistěhovalců; v prosinci 1914 jenom 20,994. Bez mála celá třetina těchto přišli z Britské severní Ameriky, hlavně ovšem Kanady, která jich dodala 6,700. Z Itálie přišli 4,754 přistěhovalci, ze Spojených království Veliké Britanie a Irsku 2,387. Z ostatních zemí žádná nevykazuje tisíce přistěhovalců. Nejvíce ještě dodaly: Mexiko, 947, Japan 704, Řecko 678, Švédsko 556. Z ostatních zemí žádná nedosahuje pěti set. Z Rakouska přišlo pouze 196 přistěhovalců, z Uher 93, z Ruska 252, z Německa 373, z Francie 334, z Belgie 177.

Podle národnosti nejvíce přišlo lidí anglicky mluvících a sice 5,692 (mezi nimi 3,100 Angličanů, 1,284 Irčanů, 1,201 Škotů a 107 Waleských). Na druhém místě jsou Italové, kterých přišlo 5,280 (ale odešlo 15,771). Nad tisíc hlav vykazují ještě: Skandinavi 1,600 a Němci 1,172. Nad pět set: Francouzi 960, Řekové 876, Mexičani 847, Židi 743, Japonci 702. Slovanů přišlo v prosinci pouze 781 čili všeho vsudy 3.7 procenta všech přistěhovalců, kdežto druhdy tvořivali 20 až 25 procent. Mezi Slovaný zastoupeni jsou: Jihoslované 256, Poláci 199, Rusové a Rusini 191 (Rusini jen 27), Čechové 97 a Slovinci 38. Slováků žádný se nevrátil, Čech jenom jeden, ale Rusův odešlo 840, Bulharů, Srbův a Černoherců 230, z ostatních Jihoslovánů jen 4, Poláků 113.

Podle zaměstnání nejvíce přišlo nádenníků a sice 2,914; ale za to odešlo jich 18,266 čili více nežli šestkrát tolik. Služebných přišlo 2,234, zemědělských dělníků 1,028. Dělníků odborně vzdělaných přišlo 3,310. Nejobtější zastoupeni jsou: klerkové a účetní 555 čili šestina všech; tesáři a truhláři 351, krejčí 201, havíři 137 (vrátili se 264), švadleny 194.

SPOUSTA ZPUSOBENA BOMBAMI.

Photo by American Press Association. Jak ulice byly zbořeny v Kentinck ulici, King's Lynn, v Anglii, traskavinami svrženými německými letci.

Sdružení českých lékařů v Omaze a So. Omaze

- DR. ŠRÁMEK J. M. sev-záp. roh 8. a Hickory ul. Tel. Douglas 6645.
DR. KOUTSKÝ JOHN W., 405 sev. 24. ul., So. Omaha Telefon South 142.
DR. NEMEC CHAS. J., 1316 William ul., Omaha. Telefon Douglas 2817.
DR. F. J. SWOBODA, 1255 již. 16. ul., Omaha Telefon Douglas 2313.
DR. ŠIMÁNEK G. F., 1262 již. 13. ul., Omaha. Operacím se věnuje zvláště uš. pozornost.
DR. KALAL F. J., 627 City National Bank, proti Burgess-Nash obchodu Telefon Douglas 1761.
DR. CHALOUPKA & CHALOUPKA 24. a M ul., So. Omaha, Neb.
My shora uvedení lékaři dle pravidel lékařské etikety, nejdůležitější odůvodněme veškeré oblažování kteréhokoli lékaře sama sebe v kteréhokoli časopisech svými pacienty, necht' už je to jakýmkoliv způsobem, ať ve zprávách místních nebo obecních. 43-1f

C. H. Kubát, právník a veřejný notář.

V oboru svém zkušený. Spolehlivý zástupce u všech soudů. 403 Barker Block 15. a Farnam Tel. Douglas 6867 Omaha, Nebr.

Dr. Olga Šťastná - LÉKAŘKA

Čís. 2231 Jižní 16. ul., Omaha Telefon: Tyler 2403 Úřední hodiny: Od 2 do 5 hod. odp. každý den, mimo neděli. V úterý a v pátek též večer od 7 do 8 hodin. Zvláštní pozornost věnuje nemocím žen a dětí. 51tf

Novákův Olej vyléčí Revmatismus rychle a jistě!

Tisíce a tisíce lidí bylo tímto známým Olejem vyléčeno v posledních 30 letech. Nema-li ho váš lékař na skladě, pište přímo nám: Cena 30c. Poštou 10c. více. John Novák Co., 1724 So. Ashland Ave., Chicago, Ill.

ních listků, dopisnic, ilustrovaných listů atd. Laskavý náš průvodce upozorňuje nás na osamocené obrázky: panák, malovaný barevnými tužkami. To některý malý americký kluk poslal, co měl nejkrásnějšího. Snad sám kreslil, snad dostal od někoho a sehovával svůj poklad až přišla sbírka. Tak dal své nejmilobí. — Opuštěte výstavku s nitrem naplněným radostnými poety. Už jste věřili tíměš, že lidskost a soucítí zmizely, ale teď vidíte: jsou. A toto vědomí budí ve vás víru, že pomohou přemísti se přes hrady nynější do doby míru.

Ustaraný obličej, bledý a vyhublý jistě zanechá svůj dojem na naše mysl. Je-li to obličej něčeho milovaného, matky, manželky nebo dítěte, srdce naše jest naplněno žalem. Takové obličej stráž nás ve spaní a jsou stále v naší mysli při bdění. Jest to v lidské povaze, máti starost o omy, jež milujeme. Třebas při čtení tohoto vidíte před sebou milovaný obličej, hubený a bledý, nemoci strhaný. Co byste myslili, kdyby vy-naloženo na dvě lžičky Dra. Petra Hoboka změnilo obraz ten v jiný, radostný a zdravý? Dra. Petra Hoboka přináší slušněni záři do domácnosti ulevuje trpělici a uspravuje choroby. Pište na Dr. Peter Fabruay & Sons Co., 19 až 25 So. Hayne ave., Chicago, Ill. — Advertisement